

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

**MONITORING REALIZACJI
REGIONALNEGO PROGRAMU ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM
2020 R.**

Kielce, 2018

Wprowadzenie

Monitorowanie realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim jest jednym z zadań wchodzących w zakres koordynacji ekonomii społecznej i pozwala na ocenę stanu realizacji Programu, elastyczne i skuteczne zarządzanie zaplanowanymi działaniami, a także umożliwia podjęcie działań będących odpowiedzią na ewentualne zmiany i bieżące potrzeby zaistniałe w obszarze ekonomii społecznej.

Monitoring „Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim do 2020 roku” został opracowany na podstawie danych zastanych. Jako narzędzie badawcze zastosowano kwestionariusze ankiet opracowane na potrzeby monitoringu RPRES oraz sprawozdania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej za 2017 rok.

Opis ogólnej sytuacji przedsiębiorczości społecznej w regionie

W 2017 roku sektor ekonomii społecznej obejmował 58 spółdzielni socjalnych¹, 32 warsztaty terapii zajęciowej, 6 centrów integracji społecznej, 11 klubów integracji społecznej oraz ok. 150 organizacji pozarządowych. 7 podmiotów ekonomii społecznej uzyskało status przedsiębiorstwa społecznego².

Województwo świętokrzyskie cechuje się niskim kapitałem społecznym³, co wskazuje na konieczność uruchomienia wszelkich możliwych instrumentów wzmacniających współpracę między ludźmi i instytucjami (sektorami). Kolejną cechą regionu to, w porównaniu do innych województw, starzejące się społeczeństwo (spadek liczby ludności zamieszkującej region świętokrzyski o 3 190 mieszkańców w stosunku do 2016 roku⁴). Można pokusić się o tezę, iż w związku z pilną potrzebą budowania kapitału społecznego, a także w związku z kryzysem skuteczności dotychczasowych narzędzi redukujących zjawiska społecznie niekorzystne (ubóstwo, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność)

---

¹ Dane z KRS; w likwidacji pozostaje 11 spółdzielni socjalnych.

² Status przedsiębiorstwa społecznego jest nadawany na wniosek podmiotu ekonomii społecznej przez OWES.

³ Witczak-Roszkowska D., Kapitał społeczny polskich regionów, [w:] Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2016 s. 694.

⁴ OZPS.

region wymaga wdrożenia takich mechanizmów, które przyniosą interwencję w obu obszarach jednocześnie. Stworzenie ram dla rozwoju ekonomii (przedsiębiorczości) społecznej w regionie ma szansę uruchomić taki właśnie mechanizm – poprawy lokalnych warunków i jakości życia przy wykorzystaniu zasobów własnych środowiska.

Stan realizacji RPRES

Dane ukazujące stan realizacji RPRES zostały ujęte w formie tabelarycznej.

Tabela 2. Stan realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej

PRIORYTET 1. WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO JAKO FUNDAMENTU EKONOMII SPOŁECZNEJ					
Cel szczegółowy	Wskaźnik	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2017 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %
Cel 1.1 Wspieranie aktywności obywatelskiej	Odsetek RDPP, powołanych w gminach i powiatach województwa świętokrzyskiego	Do 2020 roku w 60% gmin oraz 100% powiatów funkcjonować będą RDPP	62 gminy 14 powiatów	14 gmin 4 powiaty	22,58 28,57
	Rada działalności pożytku publicznego jest powoływana przez organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego, czyli w przypadku powiatu- starosta, a w przypadku gminy - wójt, burmistrz albo prezydent na wspólny wniosek co najmniej 5 organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, działających na terenie odpowiednio – powiatu albo gminy. RDPP funkcjonuje w gminach: Pacanów, Bodzentyn, Łągów, Łopuszno, Miedziana Góra, Morawica, Sitkówka-Nowiny, Stąporków, Sandomierz, Brody, Starachowice, Krasocin, Włoszczowa, m. Kielce oraz w powiatach; kieleckim, opatowskim, skarżyskim, starachowickim. W roku 2016 działało 15 rad (4 w powiatach, 11 w gminach).				
	Odsetek JST, które zrealizowały minimum jedną procedurę inicjatywy lokalnej	80% JST w zrealizuje co najmniej raz w roku jedną procedurę inicjatywy lokalnej	93 JST	34	36,56
Inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej. Inicjatywy lokalne miały miejsce na terenie gmin: Gnojno, Stopnica, Jędrzejów, Bejsce, Opatowiec, Skalmierz, Bodzentyn, Chmielnik, Daleszyce, Łopuszno, Miedziana Góra, Morawica, Radoszyce, Pińczów, Złota, Obrazów, Samborzec, Skarżysko-Kamienna, Mirzec, Starachowice, Krasocin, Secemin, Włoszczowa i m. Kielce oraz na terenie powiatów: kieleckiego i jędrzejowskiego (26 JST). W roku 2016 były to także dodatkowo gminy: Pacanów, Imielno, Oksa, Wodzisław, Masłów, Zagnańsk, Gowarczów, Ostrowiec Św. (8). Wskaźnik jest liczony narastająco.					

	Ankietowani wskazywali: realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego, wsparcie grup inicjatywnych, współorganizację imprez, spotkań, zajęć, wystaw, remontów i budów, prowadzenie świetlic przez organizacje pozarządowe, zagospodarowanie placów zabaw. W sumie podjęto 154 inicjatywy lokalne.				
	Odsetek LGD, których członkami jest minimum 1 PES	Połowa LGD posiada wśród swoich członków minimum 1 PES	10 LGD	19	190,00
	Lokalna Grupa Działania to rodzaj partnerstwa terytorialnego tworzonego zwykle na obszarach wiejskich, zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicą gmin członkowskich. Podstawą prawną funkcjonowania LGD są ustawy: o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz o stowarzyszeniach. W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 19 LGD; członkiem każdej jest podmiot ekonomii społecznej.				
Cel 1.2 Efektywne wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej w procesie rozwoju usług aktywnej integracji w społecznościach lokalnych	Odsetek gmin, na terenie których zostaną utworzone spółdzielnie socjalne świadczące usługi społeczne	Na terenie 15% gmin utworzone zostaną spółdzielnie socjalne, świadczące usługi społeczne	16 gmin	4	25,0
	Za usługi społeczne uważa się usługi świadczone w interesie ogólnym: usługi asystenckie, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym praca z rodziną (asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja); usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”; pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, w tym poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej, pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających, usługi systemu pieczy zastępczej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, usługi w postaci mieszkań chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej innych mieszkań wspomaganych. Na terenie 4 gmin funkcjonują spółdzielnie socjalne świadczące usługi społeczne.				
	Odsetek JST, na terenie których funkcjonują podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, ZAZ, WTZ)	Do końca 2020 roku w 50% gmin funkcjonować będą podmioty reintegracyjne	51 gmin	31	60,78
	W województwie świętokrzyskim w 2017 roku w 31 gminach funkcjonował co najmniej 1 podmiot reintegracyjny.				
	Liczba zorganizowanych otwartych spotkań o charakterze równościowym	Raz w roku organizowane będą regionalne spotkania o charakterze równościowym	5	2	40,00

<p>W 2017 roku zostało zorganizowane spotkanie równościowe „Bez barier z ekonomią społeczną” pod hasłem: Niepełnosprawność nie jest barierą.</p>					

Cel 1.3 Inicjowanie rozwoju partnerstw i sieci kooperacji na rzecz sektora ekonomii społecznej	Liczba zawiązanych partnerstw/sieci/klastrów/porozumień na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim	Do 2020 roku zostanie zawiązane min. 10 partnerstw /porozumień na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	10 partnerstw	7	70,00
	5 partnerstw/sieci/klastrów/porozumień zostało zawiązanych w wyniku działalności Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i Kielecko-Ostrowieckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej				
	Liczba akredytowanych OWES działających w województwie	W województwie działają certyfikowane OWESy w liczbie zgodnej z założeniami regionalnych planów	2	3	150,00
	W województwie funkcjonowały 3 akredytowane OWESy: Kielecko-Ostrowiecki OWES, ŚOWES i (działalność współfinansowana ze środków RPO WŚ na lata 2014-2020) i Świętokrzyski OWES.				

PRIORYTET 2. TWORZENIE TRWAŁYCH MECHANIZMÓW WSPARCIA I KOORDYNACJI EKONOMII SPOŁECZNEJ.					
Cel szczegółowy	Wskaźniki:	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2017 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %
Cel 2.1 Budowa trwałych mechanizmów koordynacji polityki na rzecz ekonomii społecznej	Odsetek JST uwzględniających ekonomię społeczną w dokumentach strategicznych	Do 2020 roku 100% JST uwzględniać będzie problematykę ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych	115 JST	69 gmin 9 powiatów	67,83
	78 jednostek samorządu terytorialnego (w 2016 – 61) zawierało zapisy dotyczące ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych, najczęściej w: Powiatowych Strategiach Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, Strategiach Rozwoju Gminy/Powiatu, Gminnym Programie Wspierania Rodziny, Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy, Programie Współpracy Powiatu z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego, Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie, Programie Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie czy Wieloletnim Programie Gospodarowania Zasobem Komunalnym.				
	Odsetek JST posiadających opracowany lokalny program rozwoju ekonomii społecznej	Do 2020 roku 50% gmin oraz 50% powiatów posiadać będzie opracowany lokalny program rozwoju ekonomii społecznej	51 gmin 7 powiatów	2 gminy	3,92
	Tylko dwa samorządy (Ostrowiec Św. i Włoszczowa) posiadały opracowany lokalny plan rozwoju ekonomii społecznej. W projekcie nowej ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej (planowany czas wejścia w życie to 2018 rok) gminy i powiaty będą zobowiązane do sporządzenia lokalnego programu rozwoju społecznego.				
	Liczba funkcjonujących Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej	Zostanie powołany 1 Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej	1	1	100,00
	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej został powołany Uchwałą Nr 452/15 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dn. 10.06.2015 r.				
	Liczba posiedzeń Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej	Minimum 2 razy w roku	10	3	30,00
	W 2017 roku odbyły się 2 posiedzenia RKRES; w kolejnych latach planowane są min. 2 spotkania rocznie.				
	Liczba opracowanych analiz lub dot. ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim	Corocznie zostanie opracowanych 2-3 raporty lub analizy	10	4	40,00

W 2017 roku opracowano:

- Analiza sytuacji wewnątrzregionalnej w obszarze polityki społecznej aktualizacja w obszarze: wsparcie osób niesamodzielnych;
- Monitoring realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim do 2020 roku za 2016 rok;

Liczba wypracowanych zindywidualizowanych rekomendacji w zakresie wdrażania ekonomii społecznej dla głównych interesariuszy ekonomii społecznej	min. 5 zindywidualizowanych rekomendacji dla głównych interesariuszy ekonomii społecznej	5	9	180,00
---	--	---	---	--------

W roku 2017 wypracowanych zostało 7 rekomendacji (przyjętych przez RKRES w grudniu 2017 r.):

1. Organizacja warsztatów dotyczących współpracy i innowacji, integrujących kluczowych interesariuszy społeczności lokalnych. Program warsztatów powinien być odpowiedzią na zdiagnozowane czynniki hamujące zmiany społeczne.

Warsztaty na konkretny temat i problem społeczny, np. bezrobocie, niepełnosprawność, współpraca instytucji na rzecz wsparcia rodziny biologicznej, której dziecko przebywa w pieczy zastępczej w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej, kompleksowa ścieżka wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym a Wytyczne CT 9.

2. Poszukiwanie i wsparcie lokalnych liderów innowacji i przedsiębiorczości społecznej.

Realizacja Akademii Lidera Ekonomii Społecznej – kompleksowego systemu wsparcia lokalnych liderów.

3. W dotarciu z ofertą do potencjalnych odbiorców i grup docelowych należy położyć większy nacisk na poszukiwanie miejsc, w których gromadzą się potencjalni odbiorcy wsparcia i dotrzeć z ofertą na ich spotkanie.

„Nie zapraszajmy na nasze spotkania, ale postarajmy się o to, żeby NAS zaproszono!”

4. Zwiększenie alokacji na infrastrukturę społeczną, co przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości społecznej oraz realizacji wskaźników efektywności społecznej i zatrudnieniowej określonych w RPO WŚ na lata 2014-2020.

5. Przejście OWES w województwie świętokrzyskim na projektowane Wytyczne CT 9, które planowo wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku.

6. Zintensyfikowanie działań przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej w celu tworzenia przedsiębiorstw społecznych przy podmiotach reintegracyjnych.

7. Tworzenie paktów zatrudnieniowych na podstawie innowacyjnego modelu „Pakt zatrudnieniowy 50+” w szczególności przez:

- budowanie partnerstw na poziomie lokalnym;
- polepszenie przepływu informacji i wymiany doświadczeń pomiędzy podmiotami współpracującymi na rzecz zatrudniania i przeciwdziałania wykluczeniu;
- wspólne rozwiązywanie problemów związanych z procesem aktywizacji osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie.

Liczba utworzonych portali internetowych służących wzmocnieniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej z woj. świętokrzyskiego	1 portal internetowy	1	1	100,00
---	----------------------	---	---	--------

Powstała strona www.es.umws.pl

	Liczba pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów objętych doradztwem w zakresie ekonomii społecznej w tym: klauzul społecznych oraz tworzenia lokalnych planów rozwoju ES	min. 150 pracowników JST, IPiIS oraz innych podmiotów objętych doradztwem w zakresie ekonomii społecznej	150 pracowników	184	122,67
	W 2017 r. 3 doradców/konsultantów udzieliło 184 pracownikom JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów doradztwa z zakresu ekonomii społecznej.				
	Liczba wypracowanych koncepcji sieci usług wsparcia ekonomii społecznej finansowanych z RPO WŚ	1 koncepcja sieci usług wsparcia ekonomii społecznej finansowana z RPO WŚ	1	1	100,00
	Liczba powołanych grup tematycznych dot. rozwoju ekonomii społecznej	min. 4 grupy tematyczne dot. rozwoju ekonomii społecznej	4 grupy tematyczne	4	100,00
	Funkcjonują 4 grupy tematyczne: - ds. współpracy pomiędzy nauką, NGO a biznesem. ds. współpracy OPS, PCPR, PUP, NGO, OWES dla uzyskania synergii współdziałania w procesie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ds. współpracy podmiotów o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, W TZ), ds. współpracy ROPS z OWES.				
	Liczba zorganizowanych regionalnych targów ekonomii społecznej	Raz w roku	5	2	40,00
	W 2017 r. zostały zorganizowane II Świętokrzyskie Targi Ekonomii Społecznej.				

Cel szczegółowy	Wskaźniki:	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2017 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %
Cel 2.2 Budowa i rozwijanie sieci wsparcia podmiotów ekonomii społecznej	Liczba środowisk, które w wyniku wsparcia OWES podjęły realizację wspólnego przedsięwzięcia	Każdy OWES będzie zaangażowany w tworzenie min. 10 przedsięwzięć	20 przedsięwzięć	6	30,00
	Liczba PES założonych w wyniku działalności OWES	Min. 2 PES przez 1 OWES	4 PES	12	300,00

Odsetek PES, które powstały w wyniku działalności OWES, a działają dłużej niż 18 miesięcy	Minimum 70% PES spośród przedsiębiorstw działających dłużej niż 18 miesięcy	70%	0	0,00
Z uwagi na krótki okres działania OWESów wskaźnik na poziomie zerowym.				
Liczba NGO's działających dłużej niż rok, które w wyniku działania OWES zaczęły prowadzić działalność gospodarczą	Min. 1 ekonomizowane NGO w każdym powiecie, w którym działa OWES	30 ngo	7	23,33
Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES	min. 437 miejsc pracy w PES (nowoutworzonych i funkcjonujących)	437 miejsc pracy	26	5,95
Liczba PES, w których wdrożono Program rozwoju	Na terenie każdego z powiatów zostanie wdrożonych rocznie min. 2 programy rozwoju PES	140	64	45,71
Odsetek klastrów, których członkiem jest minimum 1 PS	10% dotychczasowych klastrów posiada wśród swoich członków min. 1 PS	10%	2	100,00
<p>W 2017 roku na obszarze województwie świętokrzyskim działało 15 klastrów:</p> <p>Klaster Turystyki i Rozwoju Regionalnego "Słońce Regionu"; Klaster Medycyna Polska; Stowarzyszenie Producentów Komponentów Odlewniczych KOM-CAST; Pomidor z Ziemi Sandomierskiej; Klaster ogrodniczo-sadowniczy „Ekologiczna żywność”; Świętokrzysko-podkarpacki klaster budowlany INNOWATOR; Grono ceramiczne Końskie-Opoczno; Biomasa Świętokrzyska; Grono Targowe Kielce Świętokrzysko-Podkarpacki Klaster Energetyczny; Klaster Przemysłowy dawnych terenów Centralnego Okręgu Przemysłowego; Klaster Uzdrowiska Świętokrzyskie; Świętokrzyski Klaster Edukacji Zawodowej; Świętokrzyski Klaster Metalowy; „SYNERGIA” Południowo-Wschodni Klaster Ekonomii Społecznej (członkiem są m.in. 2 spółdzielnie socjalne); Klaster Turystyczny „Szwajcaria Bałtowska” (członkiem jest m.in. przedsiębiorstwo społeczne).</p>				

**PRIORYTET 3.
EDUKACJA I PROMOCJA EKONOMII SPOŁECZNEJ**

Cel szczegółowy	Wskaźniki	Rezultat	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta (2017 rok)	Stan wykonania wskaźnika w %	
Cel 3.1 Wzrost wiedzy na temat przedsiębiorczości społecznej	Świadczonego przez pracowników JST, instytucji pomocy społecznej oraz innych podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem z zakresu ekonomii społecznej	min. 320 pracowników JST, instytucji pomocy społecznej oraz innych podmiotów ekonomii społecznej	320 pracowników 343 PES	428 210	133,75 61,22	
	Odsetek PS wśród podmiotów działających w obszarze usług społecznych	społecznej 20% PS działających w JST stosujących klauzule społeczne w zamówieniach publicznych	20% PS 18 JST	5 25 – 2016 37 - 2017	Brak wartości 138,89 – 2016 205,56 - 2017	
	Brak możliwości wskazania liczby PS ogółem z uwagi na brak ścieżki weryfikacji statusu przedsiębiorstwa społecznego. Chodzi o zasadę, tylko spółdzielnie społeczne są PS (zgodnie z Wytycznymi CPO).	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	Aspekty społeczne to elementy, jakie ze względu na realizację szczególnych potrzeb społecznych mogą być uwzględniane na poszczególnych etapach procesu udzielenia zamówienia publicznego, podając od możliwości istniejących	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	Odsetek nowo utworzonych PS działających w branżach pozacenowych w SRWS od 2020 roku jako zamówienia.	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	Przyjęto się, że jest to pojęcie inteligentniejsze niż „klauzule społeczne” rozumiane jako przepisy artykułu 22 ust. 2, 29 ust. 3a ustawy Pzp.	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	W 2017 roku 37 samorządów zastosowało klauzule społeczne w zamówieniach publicznych (25 w 2016), w tym:	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	art. 22 ust. 2 ustawy pzp (zastrzeżenie przez zamawiającego możliwości udziału w postępowaniu wyłącznie dla podmiotów, w których ponad 50% zatrudnionych pracowników stanowią osoby niepełnosprawne – przed nowelizacją ustawy pzp) – 0;	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	art. 29 ust. 3a ustawy pzp (Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na bezwzględny lub roboty budowlane wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub wykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy Kodeks	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
	Liczba PS, które skorzystały z zwrotu do beneficjentów, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górnio, Morawica, Nowa Słupia, Sitkówka-Nowiny, Fałków, Końskie, Słupia (konecka), Tartów, Ćmielów, Kunów, Ostrowiec Św., Mirzec, Łubnice, Starachowice, Połaniec, Staszów, m. Kielce);	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych			
art. 29 ust. 4 ustawy pzp (określenie w opisie przedmiotu zamówienia wymagań pożyczkowych, bankowych, społecznych, związanych z innowacyjnością lub zatrudnieniem, w szczególności dotyczące zatrudnienia osób bezrobotnych, młodocianych, niepełnosprawnych i innych, o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym) – 4 w 2016, 5 w 2017	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych				
4 postępowań w formie dotacji	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych				
W formie dotacji produkt lub usługa są dostępne dla osób niepełnosprawnych (m. Kielce i gmina Samborzec).	zamówieniach publicznych	zamówieniach publicznych				

	2 gminy – Skarżysko-Kamienna i Starachowice zastosowały tryb in-house - art. 67 ust. 1 pkt 14 p.p. (organ administracji publicznej będąc instytucją zamawiającą musi sprawować nad tym wyposażeń/urządzeń działalność przez okres 9 miesięcy u jednostki integracji społecznej odrębnym podmiotem, kontrolę analogiczną do kontroli sprawowanej nad swoimi własnymi służbami, a podmiot ten musi wykonywać swoją działalność w zasadniczej części na rzecz Liczba ZAZ, którym udzieleno dofinansowania w Województwie Świętokrzyskim). W ubiegłym roku udzieli wsparcia	5 ZAZów	4	80,00	
Cel 3.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w obszarze ekonomii społecznej wśród młodzieży	Liczba szkół, objętych działaniami edukacyjnymi na temat przedsiębiorczości społecznej	min. 100 szkół zostanie objętych działaniami edukacyjnymi na temat przedsiębiorczości społecznej	100 szkół	7	7,00
	W spotkaniu Bez barier oraz w Targach ES (quiz o Puchar Omnibusa ES) uczestniczyli uczniowie z 4 szkół ponadpodstawowych.				
	Liczba uczelni wyższych obejmujących w swoim programie tematykę ekonomii społecznej	30 % uczelni funkcjonujących w regionie świętokrzyskim uwzględni w swoim programie studiów tematykę ekonomii społecznej	5 uczelni	0	0,00
	W regionie świętokrzyskim funkcjonuje 15 uczelni wyższych (publicznych i niepublicznych). W trakcie Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości organizowane są Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych, podczas których poruszana jest propozycja wprowadzenia do programów studiów tematyki ekonomii społecznej.				
	Liczba uczelni wyższych, w których odbyły się Dni Ekonomii Społecznej	min. w 5 uczelniach wyższych weźmie udział Dni Ekonomii Społecznej”	5 uczelni	5	100,00
	W 2017 roku Dni Ekonomii Społecznej miały miejsce na 3 uczelniach: Politechnice Świętokrzyskiej (ze wsparciem studentów z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), Staropolskiej Szkole Wyższej oraz Świętokrzyskiej Szkole Wyższej.				
Cel 3.3 Budowa marki ekonomii społecznej	Liczba kampanii radiowych i telewizyjnych promujących przedsiębiorczość społeczną	min. 3 kampanie promujące przedsiębiorczość społeczną	3 kampanie	0	0,00
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej z regionu	min. 5 PES uzyska certyfikat „Zakup Prospołeczny”	5 PES	7	140,00

włączonych do systemu certyfikacji „Zakup Prospołeczny”				
7 podmiotów ekonomii społecznej uzyskały certyfikat – znak promocyjny ekonomii społecznej Zakup prospołeczny:				
<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie; – Zakład Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Kieleckiej; – FUNDACJA "POMOCNA DŁOŃ" Ostrowiec Świętokrzyski; – Fundacja MOŻESZ WIĘCEJ Bilcza; – Zakład Aktywności Zawodowej przy Stowarzyszeniu Nadzieja Rodzinie; – Fundacja na rzecz promocji zdrowia PULS; – Allozaur sp. z o.o. 				
Liczba zorganizowanych konkursów na „Świętokrzyskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej”	min. 5 konkursów „Świętokrzyski Lider Przedsiębiorczości Społecznej”	5 konkursów	2	40,00

Podsumowanie

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku zawiera 43 wskaźniki; obecnie 11 wskaźników jest już osiągniętych na poziomie 100 lub więcej procent (odsetek LGD, których członkami jest minimum 1 PES, liczba akredytowanych OWES działających w województwie, liczba funkcjonujących Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej, liczba powołanych grup tematycznych, liczba utworzonych portali internetowych, liczba uczelni wyższych, w których odbyły się Dni Ekonomii Społecznej, liczba wypracowanych zindywidualizowanych rekomendacji w zakresie wdrażania ekonomii społecznej dla głównych interesariuszy ekonomii społecznej, liczba pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów objętych doradztwem w zakresie ekonomii społecznej w tym: klauzul społecznych oraz tworzenia lokalnych planów rozwoju ES; liczba pracowników JST, instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów, którzy zdobyli wiedzę z zakresu ekonomii społecznej; liczba PES założonych w wyniku działalności OWES, liczba podmiotów ekonomii społecznej z regionu włączonych do systemu certyfikacji „Zakup Prospołeczny”; wskaźnik: odsetek JST stosujących klauzule społeczne w zamówieniach publicznych jest badany w danym roku – nie narastająco).

Wśród wskaźników, które docelowo nie zostaną osiągnięte i określa się je jako zagrożone (stopień ich realizacji będzie niższy niż 75%) na chwilę obecną diagnozuje się następujące: liczba uczelni wyższych obejmujących w swoim programie tematykę ekonomii społecznej; Odsetek RDPP, powołanych w gminach i powiatach województwa świętokrzyskiego; odsetek usług użyteczności publicznej, zleconych do realizacji PES-om; liczba CIS, którym udzielono wsparcia w formie dotacji, odsetek nowoutworzonych PS działających w branżach określonych w SRWŚ do 2020 roku jako inteligentne specjalizacje; odsetek gmin, na terenie których zostaną utworzone spółdzielnie socjalne świadczące usługi społeczne.

Wśród przyczyn mających wpływ na nieosiągnięcie wartości docelowych wskaźników zdiagnozowano: brak wpływu/przełożenia na uczelnie wyższe/JST, słabo rozwinięty sektor ES, błędy przy szacowaniu wartości docelowej, a także zmiana sytuacji (np. społeczno-gospodarczej czy demograficznej) mającej wpływ na wartości wskaźników, zmiany w Wytycznych CT9.

Należy zaznaczyć, iż trwają prace nad aktualizacją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014-2023. Ekonomia Solidarności Społecznej, po przyjęciu którego nastąpi aktualizacja RKRES również w części dotyczącej wskaźników.

Porównanie benchmarkingowe działalności infrastruktury wsparcia w regionie

Dla subregionu północnego usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej są świadczone przez Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, zaś na obszarze subregionu południowego - przez Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Na obszarze subregionów w wyniku działalności OWES:

- subregion północny - powstało 6 podmiotów ekonomii społecznej, w tym 4 przedsiębiorstwa społeczne; subregion południowy - powstało 6 podmiotów ekonomii społecznej, w tym 4 przedsiębiorstwa społeczne;
- w nowoutworzonych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych powstało 26 miejsc pracy, w tym: 12 dla osób wskazanych w definicji PS⁵ w subregionie północnym; w subregionie południowym - 10;
- wdrożono program rozwoju w 24 podmiotach ekonomii społecznej – subregion północny i w 40 w subregionie południowym;
- Wsparto łącznie 210 podmiotów ekonomii społecznej.

Analizując wybrane kluczowe aspekty funkcjonowania OWES, nasuwa się wniosek, iż należy zintensyfikować działania OWESów w kierunku tworzenia przedsiębiorstw społecznych (w tym spółdzielni socjalnych), w tym świadczących usługi społeczne, szczególnie w kontekście procedowanej ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej. Miejsca pracy zostały utworzone w wyniku działalności ośrodka świadczącego usługi dla subregionu północnego, dlatego też nadal należy położyć nacisk na tworzenie miejsc pracy zarówno w istniejących jak i nowotworzonych podmiotach, szczególnie w subregionie południowym. Należy podkreślić, iż

---

⁵ Zgodnie z zapisami w definicji przedsiębiorstwa społecznego zostały wskazane grupy osób: bezrobotni, osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, osoby o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

zgodnie z założeniami RPRES, do końca 2020 roku powinno powstać 437 miejsc pracy w wyniku działalności OWQES.

Ocena trwałości funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Brak możliwości oceny z uwagi na krótki czas funkcjonowania OWESów. Ocena zostanie dokonana w 2018 roku.

Rekomendacje w zakresie rozwoju ekonomii społecznej

- świadczenie usług wysokiej jakości, potwierdzone statusem akredytowanego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej;
- stały monitoring rozwoju sektora ekonomii społecznej na obszarach działania poszczególnych instytucji wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem danych na temat:
  - ogólnej sytuacji przedsiębiorczości społecznej na terenie działania OWES;
  - rozwoju przedsiębiorczości społecznej i trwałości funkcjonowania PES i PS, z uwzględnieniem danych o funkcjonujących i zlikwidowanych przedsiębiorstwach społecznych oraz poziomu realizacji wskaźników określonych w KPRES i RPRES;
  - stanu realizacji projektu, w ramach którego działa OWES;
- współpracę sieci OWES z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego, w tym przekazywanie danych z monitoringu sektora ES, udział w spotkaniach sieciujących; zgłaszanie wszelkich propozycji, uwag i problemów związanych z funkcjonowaniem sektora ekonomii społecznej na terenie działania poszczególnych ośrodków;
- współpracę sieci OWES z instytucjami otoczenia sektora ekonomii społecznej;
- położenie nacisku na sektor edukacji w kierunku podnoszenia wiedzy o ekonomii społecznej;
- wymianę doświadczeń z OWES-ami (z regionu i spoza niego);
- zintensyfikowanie działań w kierunku rozwoju sektora.

Z kolei jednostkom samorządu terytorialnego rekomenduje się:

- stałe podnoszenie wiedzy pracowników samorządowych, w zakresie ekonomii społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, wizytach studyjnych warsztatach organizowanych przez ROPS i OWESy;
- diagnozę/aktualizację danych na temat współpracy lokalnych PES z gminą/powiatem; określenie i monitorowanie potrzeb w tym zakresie;

- podnoszenie świadomości pracowników urzędów miast i gmin, a także starostw powiatowych na temat narzędzi z zakresu ekonomii społecznej możliwych do zastosowania przez JST, a także korzyści jakie z tego wynikają dla społeczności lokalnej;
- wskazywanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych gmin i powiatów;
- promocję i informację skierowaną do organizacji pozarządowych w kierunku powoływania rad działalności pożytku publicznego;
- realizację zadań publicznych z obszaru aktywnej integracji grup wykluczonych i rozwoju wspólnot lokalnych poprzez stosowanie instrumentów z obszaru ekonomii społecznej, m.in. zlecenie podmiotom ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej, m.in. opieka nad osobami zależnymi, usługi asystenckie dla osób niepełnosprawnych, usługi wspierania rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, usługi utrzymania zieleni miejskiej i innych prac porządkowych dotyczących mienia publicznego, usługi transportowe;
- stosowanie społecznie odpowiedzialnych zakupów/klauzul społecznych;
- tworzenie przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej, w tym o charakterze reintegracyjnym, co sprzyja niwelowaniu problemów społecznych na poziomie lokalnym – podmioty ekonomii społecznej zatrudniają i/lub aktywizują klientów pomocy społecznej oraz osoby niepełnosprawne, co przekłada się na niższe koszty samorządu, rozwój lokalnej przedsiębiorczości i współpracy;
- tworzenie partnerstw międzysektorowych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
- wsparcie finansowe i pozafinansowe podmiotów ekonomii społecznej, np. poprzez udostępnienie przez samorząd pomieszczeń na spotkania czy innych zasobów (np. sprzętu biurowego) na potrzeby działań podmiotów ekonomii społecznej; udostępnienie lokalu, budynku lub działki pod działalność; wsparcie szkoleniowe dla beneficjentów pomocy społecznej i instytucji pracy w zakresie zakładania przedsiębiorstw społecznych; finansowanie przez JST usług lub doradztwa w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym dla spółdzielni socjalnej.